

Hoe onderwerpen als migratie,
vluchtelingen en diversiteit aanbrenge
n op school en in de klas?

Nele Bossens - Educatief medewerker bij Caritas International

Caritas International?

Internationale samenwerking

Asiel en migratie

Team educatie

www.caritasinternational.be/educatie

LESMATERIAAL – GRATIS DIGITALE LEEROMGEVING

Een gratis digitale leeromgeving op jouw maat die je op je eigen tempo kan ontdekken. Voor leerkrachten secundair onderwijs.

> [LEES MEER](#)

LESMATERIAAL – EDUBOX MIGRATIE

Een kant-en-klaar educatief pakket om jongeren op een laagdrempelige en interactieve manier over migratie te doen nadenken.

> [LEES MEER](#)

VORMING – 'WALK IN MY SHOES' IN JE KLAS

Vorming voor leraren(teams) die willen kennismaken met onze educatieve tool Walk in my shoes (2e – 3e graad secundair).

> [LEES MEER](#)

MOBIELE TENTOONSTELLING – (DI)VERS TALENT

School, bibliotheek, cultureel centrum... deze mobiele tentoonstelling is op jouw maat! Laat je publiek ontdekken hoe migratie onze samenleving sterker maakt.

> [LEES MEER](#)

LESMATERIAAL – WALK IN MY SHOES

Met deze online 'serious game' dompelen je leerlingen uit de 2e en 3e graad zich onder in het leven van een jongere op de vlucht.

> [LEES MEER](#)

LESMATERIAAL – BETWEEN 2 WORLDS

Pedagogische fiches om de thematiek van migratie en vluchtelingen te behandelen in de klas met jongeren van 13 tot 18 jaar.

> [LEES MEER](#)

LESMATERIAAL – INCLU ACTO

Met dit rollenspel kruip je in de huid van een vluchteling en ontdek je hoe we het samenleven in België kunnen verbeteren. Vanaf 15 jaar.

> [LEES MEER](#)

WORKSHOP – BETWEEN 2 WORLDS

Workshop over vluchtelingen, asielzoekers en migratie met een getuigenis van een persoon die zelf gevlucht is. Voor jongeren vanaf 15 jaar.

> [LEES MEER](#)

VORMING – INCLU ACTO

Wij organiseren workshops voor leerkrachten en andere begeleiders die willen kennismaken met onze educatieve tool rond integratie voor jongeren vanaf 15 jaar.

> [LEES MEER](#)

Introductie - Check-in

1. Ik sta voor de klas
2. Ik sta niet voor de klas maar werk wel op een school
3. Ik werk niet op een school

Introductie - Check-in

Ik vind het thema migratie en samenleven in diversiteit een moeilijk/lastig thema om over te spreken.

Akkoord ----- Niet akkoord

Hoe onderwerpen als migratie, vluchtelingen en diversiteit aanbrenge op je school en in de klas?

Achtergrond Europese Unie

Europees akkoord over migratie krijgt 'wind in de zeilen'

Afghaanse migranten meren aan op Lesbos in februari dit jaar. Beeld AFP

De multiculturele samenleving is mislukt' | Nieuwe Revu

Bezoeken >

"Sinds 2000 al ruim 40.000 mensen gestorven bij migratie"

Onlangs nog moesten meer dan 900 illegale migranten door de Italiaanse marine gered worden. Beeld EPA

Noordhollands Dagblad
Migratie zit in onze genen | N...

Handelingsverlegenheid

Je neemt best vooral onderwerpen waar leerlingen geen uitgesproken mening rond hebben. Anders is het een vuurgevecht op het einde. Zoals het thema racisme... Dat hou je best 'sec'. Je behandelt dat eens, maar je gaat er niet diep op in.

Leraar PAV – 3^e graad

Handelingsverlegenheid

Als we het hebben over het thema vluchtelingen.... Vroeger mochten leerlingen hun mening geven. Maar nu hou ik dat 'sec'. Want er zitten vluchtelingen in de klas. Dus dan ben je minder vrij.'

Leraar PAV – 3^e graad

Waarom als leraar (toch) rond deze topics te werken?

- “Je kan er niet omheen”
- Thema migratie & diversiteit: biedt kansen:
 - Leren over de wereld
 - Kritisch denken, dialoog
 - Empathie, afname van vooroordelen, betere sociale relaties
- Bovendien: leerlingen willen over deze thema’s praten ([onderzoek Stampmedia](#), 2021)

Pro-actief of reactief?

Als je alleen lesgeeft over gender nadat een groep leerlingen in de gang ‘homo’ riep, problematiseer je het thema meteen. Het gevolg: grimmige discussies, extreme standpunten en gesprekken die vastlopen op geloof.”

Bron: Steffie De Baerdemaeker in Klasse

Geruststellend nieuws?

Jongeren hebben...

- (vaak) een genuanceerde mening over migratie
- (vaak) basiskennis over het thema, maar ook onduidelijkheid

Verschillen tussen jongeren

- leeftijd, finaliteit, stad/platteland, mate van contact, ...

Bron: [Stampmedia](#), 2021

Hoe aan de slag?

9 tips om in je klas of op school te werken rond migratie & samenleven in diversiteit

1. Maak afspraken
2. Geef ruimte aan emoties, dan feiten
3. Neem een open en eerlijke houding aan
4. Neem de rol van facilitator op
5. Stimuleer een onderzoekende houding
6. Toon een veelzijdig beeld van migratie
7. Combineer hoofd – hart - handen
8. Zet in op gelijkwaardige ontmoetingen
9. Werk trajectmatig en schoolbreed

9 tips om in je klas of op school te werken rond migratie & samenleven in diversiteit

1. Maak afspraken
2. Geef ruimte aan emoties, dan feiten
3. Neem een open en eerlijke houding aan
4. Neem de rol van facilitator op
5. Stimuleer een onderzoekende houding

Steeds relevant als je moeilijke thema's wil bespreken

6. Toon een veelzijdig beeld van migratie
7. Combineer hoofd – hart - handen
8. Zet in op gelijkwaardige ontmoetingen
9. Werk trajectmatig en schoolbreed

Specifiek voor activiteiten rond migratie en diversiteit

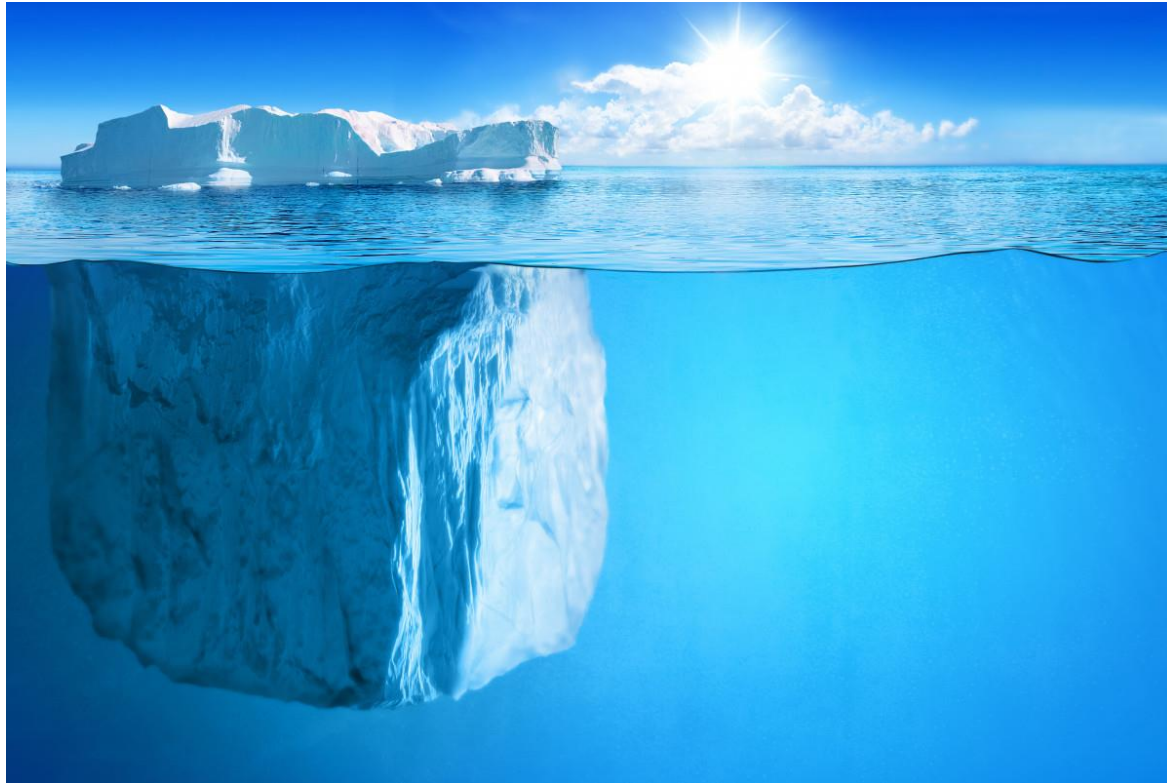
Impact creëren

1. Maak afspraken - samen met de leerlingen → creëert VEILIGHEID!

Welke afspraken
of gesprekregels
vinden jullie
belangrijk om op
een respectvolle
manier in
gesprek te
kunnen gaan?

2. Eerst ruimte voor emoties, dan feiten

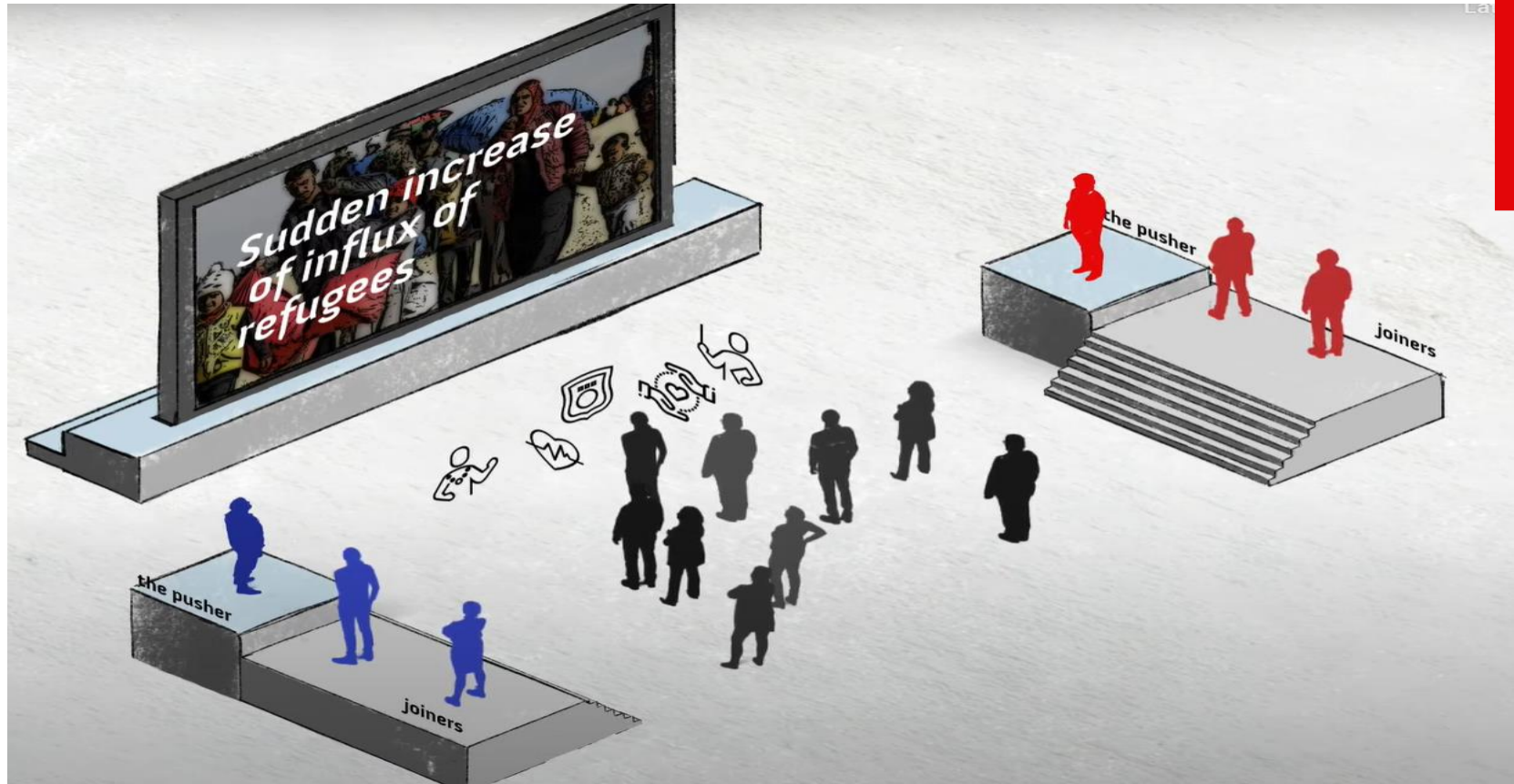
3. Neem een open houding aan.

Bron: Kis

Geef geen aan polarisatie

3. Neem een open houding aan.

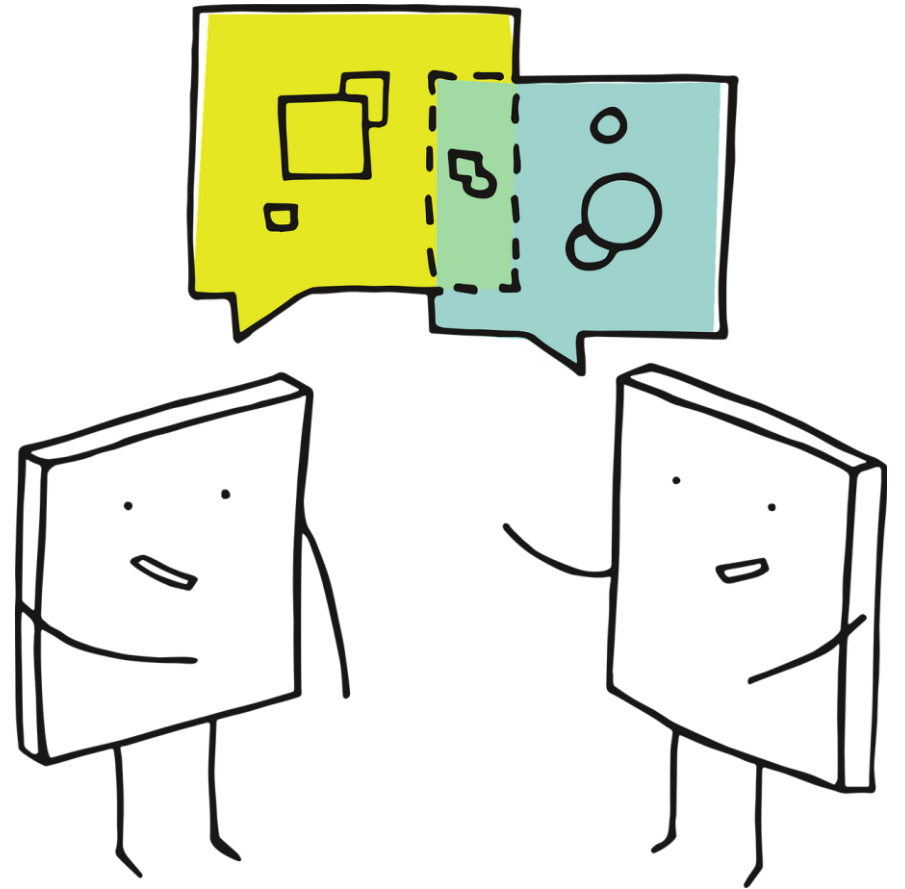
© Inside Polarisation

Geef geen aan polarisatie

Bron: Kis

4. ...en neem de rol van facilitator op

- Actieve rol
- Focust op het (stille) midden
- Zoekt de gemeenschappelijkheden op
- Zorg voor een goede afsluit

Stelling:
**Reageer krachtig op IIn die een
beledigende uitspraak doen, door
hen uit de klas te zetten.**

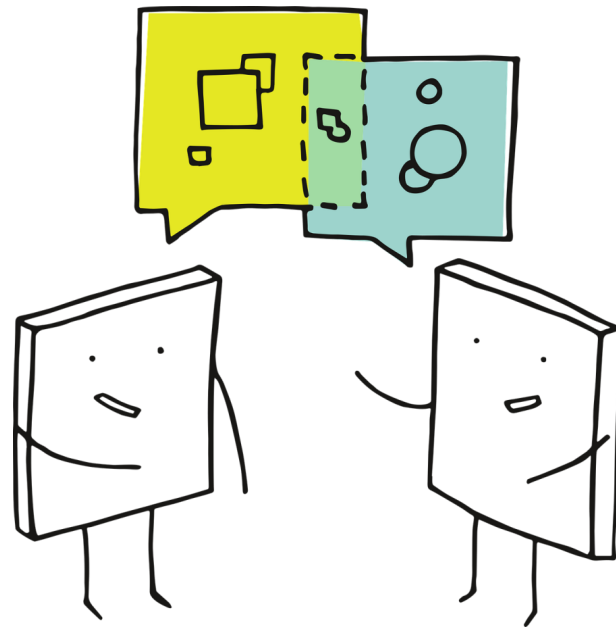
AKKOORD

NIET AKKOORD

4. ...neem de rol van facilitator op

Technieken (bij sterke uitspraken)

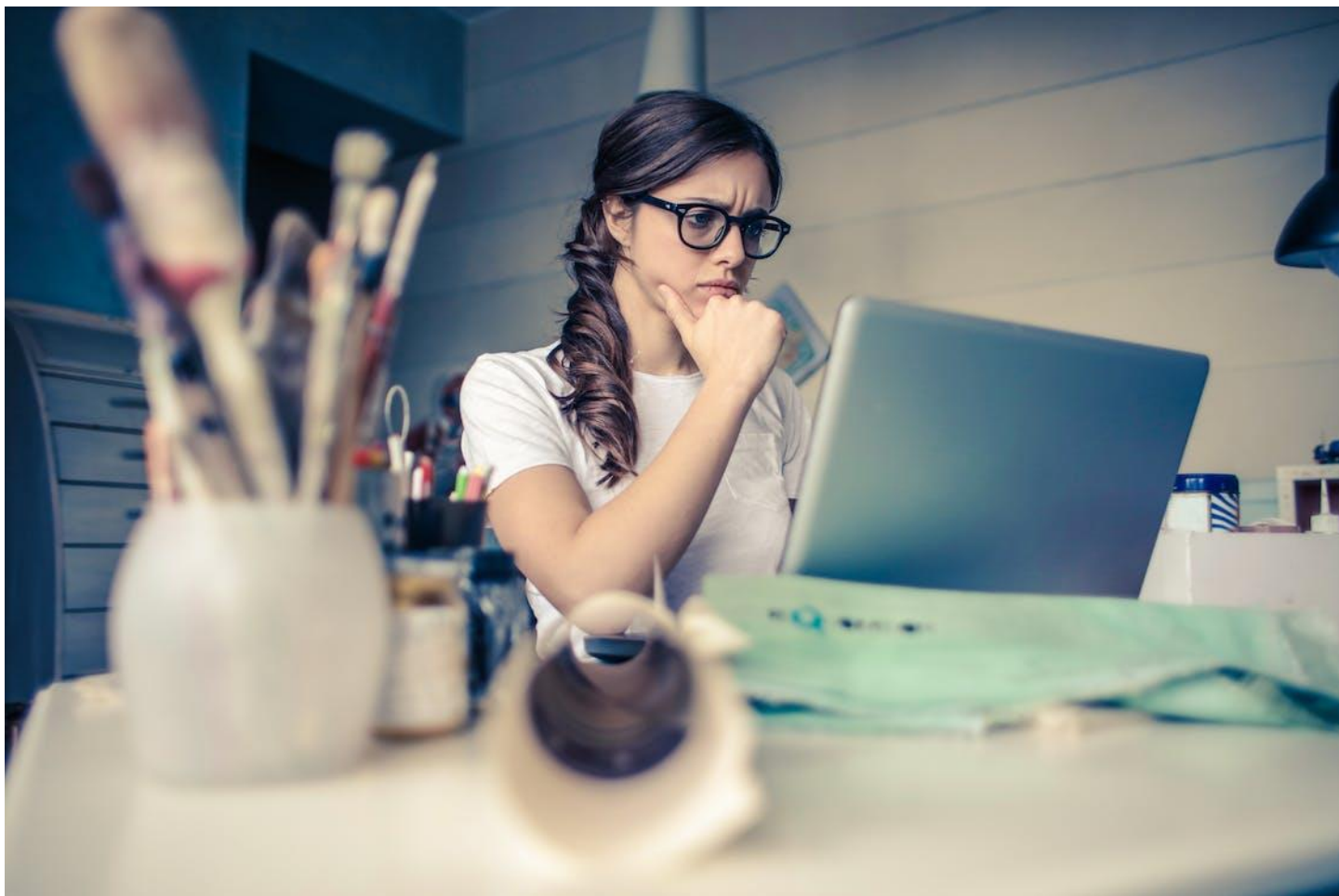
- Begrenzen en uitnodigen
- Doorvragen
- Klas betrekken
- Tijd 'kopen'

Methodieken

- Think – pair – share (enz.)
- Wheel of names
- Lijndebat
- Placemat
- World café
- Online tools
- Toegewezen standpunt innemen

5. Stimuleer een onderzoekende houding

De invloed van media

Wat is volgens jullie het kanaal dat leerlingen het vaakst gebruiken om op de hoogte te blijven van informatie en nieuws?

- 1 – Belgische televisie
- 2 – Sociale media
- 3 – Gesprekken met anderen

De invloed van media

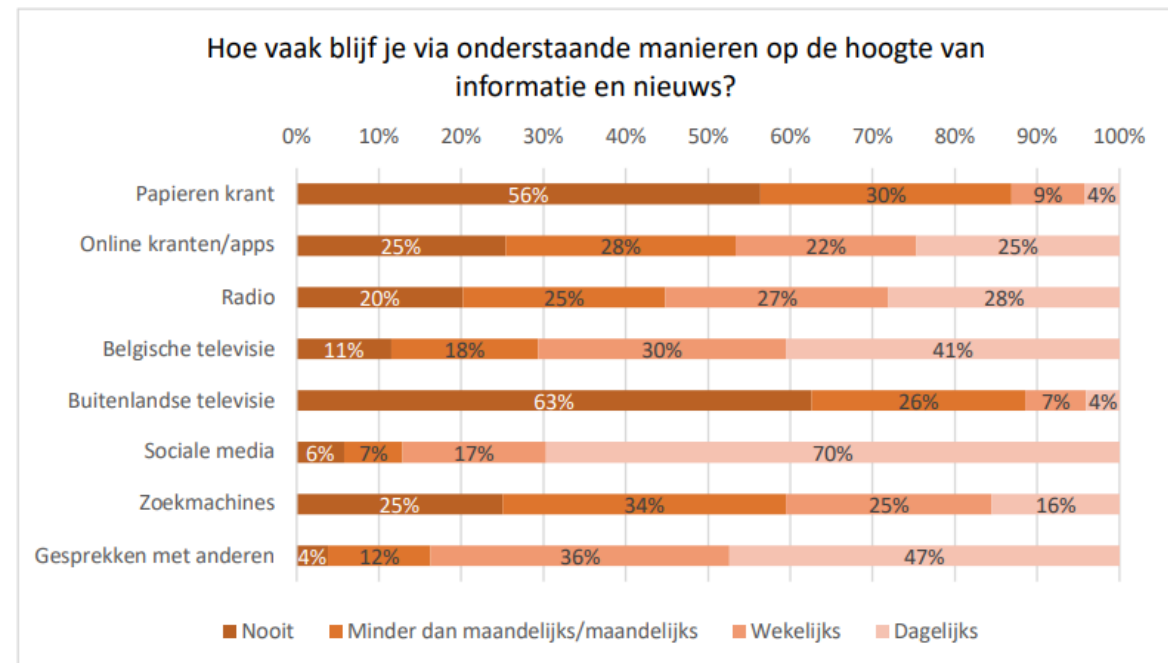
Belangrijkste kanalen die leerlingen gebruiken om op de hoogte te blijven van informatie en nieuws:

1 – Belgische televisie (71% dagelijks/wekelijks)

2 – Sociale media (87% dag./wek.)

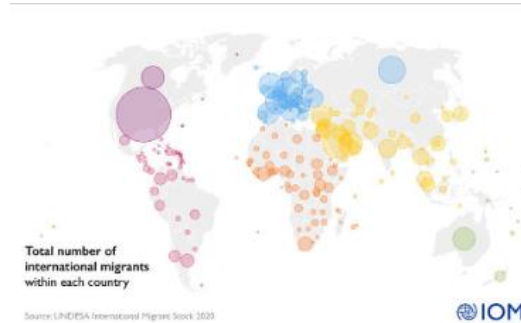
3 – Gesprekken met anderen (73% dag./wek.)

(Bron: [onderzoek Stampmedia](#), 2021)

Concrete tools & inspiratie

Op onderzoek: [World Migration Report](#) (IOM) – leerlingen zelf op onderzoek

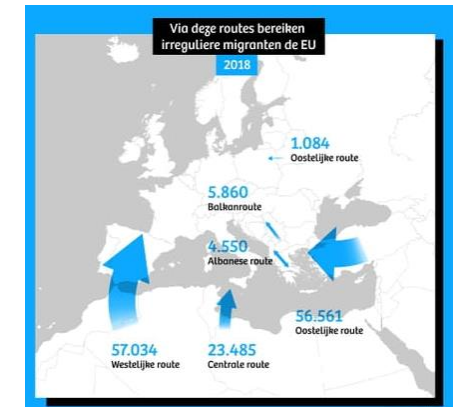
Mediawijsheid: [‘Edubox Nepnieuws’](#) (VRT & partners)

Interessant artikel [‘Kritisch denken in secundair’](#) (Klasse)

KLASSE

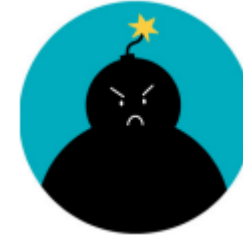
Tip: [‘Zo maken kaarten in de media ons onbewust negatiever over migranten’](#) (De Correspondent)

6. Toon een veelzijdig beeld van migratie via een diversiteit aan (counter)frames

3 frames die migratie problematiseren:

Botsende beschavingen - Ongecontroleerde toegang - Vijandige indringers

Meer info: Other Talk -
[Framinggids](#)

Counterframes die de-problematiseren

We zijn allemaal mensen

Migratie kan positief zijn

Diversiteit als verrijking

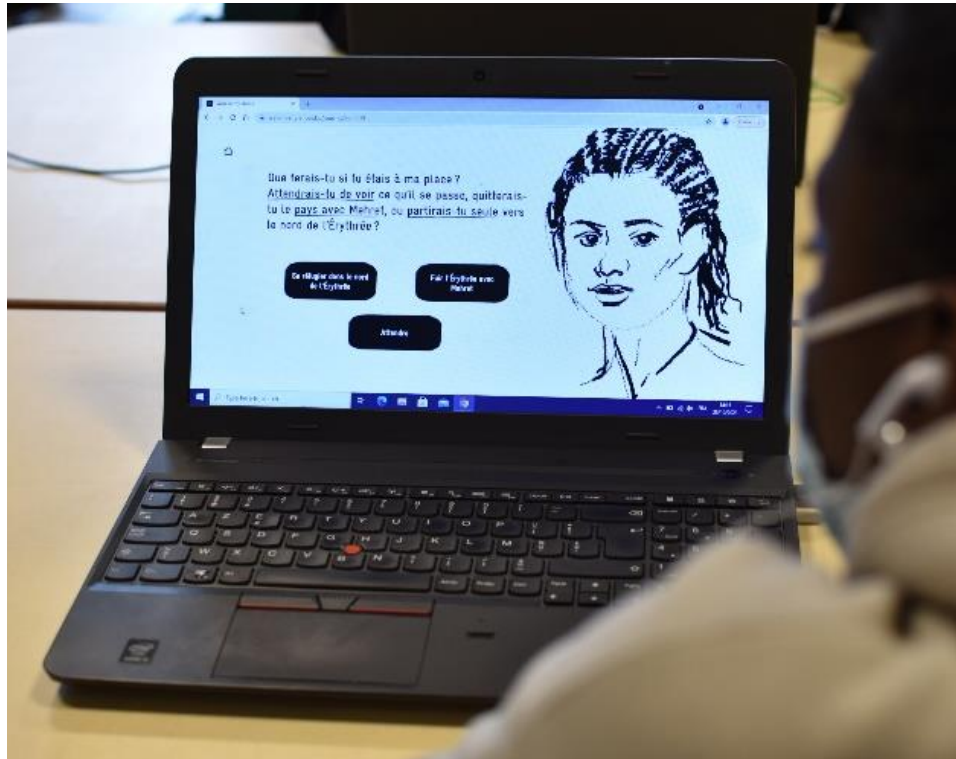
Vluchtelingen als veerkrachtige personen

Vluchtelingen zijn zelf een slachtoffer

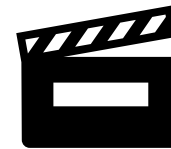
Meer info: [Other Talk - Framinggids](#)

Voorbeeld: Walk in my shoes

- Serious game / inleving
- Dilemma's en bronnen
- Voor leerlingen vanaf 15 jaar
- www.walk-in-my-shoes.be
(+ [lesmateriaal](#) op website caritas)

[Trailer](#)

Welke frames heb je herkend?

- We zijn allemaal mensen
- Migratie kan positief zijn voor een samenleving
- Diversiteit als verrijking
- Vluchtelingen zijn veerkrachtige personen
- Vluchtelingen zijn zelf een slachtoffer (<> bedreiging)
- Controle (migratie verloopt gecontroleerd)

Welke frames heb je herkend?

- ✓ We zijn allemaal mensen
- Migratie kan positief zijn voor een samenleving
- ✓ Diversiteit als verrijking
- ✓ Vluchtelingen zijn veerkrachtige personen
- ✓ Vluchtelingen zijn zelf een slachtoffer (<> bedreiging)
- Controle (migratie verloopt gecontroleerd)

7. Combineer hoofd – hart – handen

Hoofd

Kennis en begrip van
de (complexiteit van)
de migratierealiteit

Handen

Pistes voor
engagement

Hart

Inleving
Ontmoeting
Empathisch vermogen
Dialogoog

Aan de slag / een engagement aangaan

Lepakket [Between2Worlds](#):
engagementspistes

Samen

- Maak een podcast
- Schrijf een artikel
- Organiseer een debat
- Zet je in voor een sociaal doel

Belang keuzevrijheid &
inbreng leerlingen!

Individueel

- Stel je open, ga in gesprek
- Maak gebruik van juiste cijfers en feiten
- Informeer je
- Engageer je als vrijwilliger
- ...

8. Zet in op gelijkwaardige ontmoeting

- Ontmoeting werkt! (cfr. contact-theorie)
- Belangrijke aandachtspunten
 - Voorbereiding
 - Gelijkwaardigheid
- Verschillende vormen
- Kansen tot actieve/creatieve verwerking

Tip: [Lijst van experts](#) (Other Talk - IOM)

Tip: [lespakket gesprek met een jonge nieuwkomer](#) (Other Talk- Tumult)

Tip: [Inclusieve ijsbrekers](#) (School zonder Racisme & Caritas International)

Ontmoeting

We hebben een twintigtal ex-OKAN-leerlingen op onze school, in bijna elke klas zit er wel iemand.

Het begrip voor elkaar, elkaars verhaal en achtergrond is duidelijk groter.

De leerlingen die zelf iets gelijkaardig meegemaakt hebben, durven nu ook veel meer open te zijn.

GOK-coördinator, Cardijnschool

9. Werk trajectmatig en schoolbreed

- Werk samen – vakoverschrijdend
- In alle finaliteiten
- Vorm jezelf
- Participatie leerlingen
- Verandering vraagt tijd
- Evalueer en probeer opnieuw

Zie ook: SZR, [Other Talk school projects – Lessons Learned](#)

Aan de slag! – World Café

1. Hoe kunnen we ontmoetingen opzetten die vooroordelen wegnemen? Wat zijn randvoorwaarden?
2. Niet alle jongeren zijn zo verbaal. Hoe kan je anders te werk gaan? (minder klassieke aanpak, creatief, artistiek, buiten de klas, participatief...?)
3. Uit onderzoek blijkt dat een interculturele aanpak op school, werkt. Hoe kunnen scholen de aanwezige diversiteit erkennen en omarmen?

Interessante referenties

[Demoklap](#): goed samenleven in een superdiverse school (Atlas)

[Lesmateriaal](#) Caritas International

[Other Talk](#) on Migration

Vragen?

n.bossens@caritasint.be

Feedback

